

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

II міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

11 квітня 2017 року

**Харків
ХНПУ
2017**

УДК 378.147.88

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ****І. А. Небитова, м. Харків**

У тезах розглянуто особливості проходження педагогічної практики студентів факультету початкового навчання. На основі аналізу напрацювань відомих науковців визначено сутність педагогічної практики. Зазначено та проаналізовано види педагогічної практики студентів факультету початкового навчання.

Ключові слова: педагогічна практика, особливості, початкове навчання, студенти, професійна діяльність, навчальна робота.

The peculiarities of teaching practice of students of primary education department have been revealed in the article. The essence of teaching practice has been defined basing on the analysis of famous scientists' developments. The types of teaching practice of students of primary education department have been analyzed.

Key words: teaching practice, peculiarities, primary education, students, professional activities, educational work.

На даному етапі розвитку освіти в Україні перед вищими навчальними закладами педагогічного профілю постає непросте завдання: створити оптимальні умови для саморозвитку, самоосвіти та самореалізації студента для його подальшої успішної професійної діяльності. Підготовка студентів педагогічного профілю до майбутньої професійної діяльності неможлива без засвоєння фундаментальних психолого-педагогічних знань та набуття спеціальних умінь та навичок. Найактивніше формування практичних умінь у студентів відбувається в період проходження педагогічної практики. Адже саме педагогічна практика створює умови самостійної педагогічної діяльності, оскільки реалізує такі функції: освітню, розвивальну, виховну тощо.

Відомо, що під час проходження педагогічної практики у студентів формуються різноманітні вміння і навички: діагностувати рівні розвитку дітей, сформованості психічних процесів, різних видів діяльності; урахувати результати діагностики в навчально-виховній роботі, планувати її; створювати навчально-розвивальне середовище в закладах освіти; забезпечувати всебічний гармонійний розвиток дитини; здійснювати педагогічний процес у закладах освіти; реалізовувати професійну діяльність за обраною спеціалізацією [7, с. 4].

Питання організації педагогічної практики знайшли відображення у працях науковців, таких як: О. Абдулліна, С. Архангельський, В. Бриліна, М. Васильєва, С. Гончаренко, І. Зязюн, Л. Коваль, Л. Кондрашова, О. Мельник, І. Мороз, І. Найдьонов, О. Сидоренко, В. Сластьонін та інші. Проаналізувавши доробки вчених, можемо сказати, що педагогічна практика – це форма професійного навчання, яка забезпечує практичне пізнання закономірностей та принципів професійної діяльності (В. Сластьонін, І. Мороз, О. Абдулліна), сприяє зростанню педагогічної майстерності (І. Зязюн); спосіб вивчення навчально-виховного процесу на основі безпосередньої участі в ньому практикантів (С. Гончаренко); «професійне випробування» на придатність до педагогічної діяльності (Л. Кондрашова).

Отже, педагогічна практика – це, перш за все, безпосередня педагогічна дійсність, практика і досвід навчання й виховання. Вона є і об'єктом педагогічної підготовки студента до професійної діяльності, і одночасно засобом пізнання педагогічного процесу, тобто є практичною педагогічною діяльністю, у ході якої пізнаються, перетворюються й консультуються педагогічні явища [7, с. 4].

Варто зазначити, що педагогічна практика на кожному факультеті має свої певні особливості. Так, неперервна педагогічна практика студентів факультету початкового навчання передбачає включення студентів до систематичної педагогічної діяльності протягом всього терміну навчання у вищому педагогічному навчальному закладі [2, с. 62]. Система педагогічної практики складається з таких її видів: навчальна практика; навчальна польова практика; безперервна пропедевтична педагогічна практика в загальноосвітніх навчальних закладах; організаційно-виховна педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку; педагогічна практика в загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладах; науково-педагогічна практика у вищих навчальних закладах; науково-дослідна практика [3, с. 4].

Ця система передбачає поступове ускладнення діяльності від курсу до курсу, виходячи із цілей і завдань навчання на кожному етапі професійної підготовки, ступеня теоретичної забезпеченості і ступеня самостійності студентів у процесі діяльності, рівня підготовки та індивідуальних особливостей студентів.

Навчальну практику студенти факультету початкового навчання проходять на I-V курсах у 1-4 класах загальноосвітньої школи. За своїм змістом ця практика має сприяти поглибленому вивченню професійної діяльності вчителя початкових класів на основі засвоєної фахової методики, психолого-педагогічних дисциплін, вироблення умінь і навичок з навчальної і виховної роботи [2, с. 63].

Навчальну польову практику студенти факультету початкового навчання проходять на I курсі. Її особливістю є поглиблення і закріплення теоретичних знань студентів з навчальної дисципліни «Основи природознавства». Знання, отримані студентами під час практики, сприяють формуванню наукового світогляду та готують основу для подальшого засвоєння природничого матеріалу. Польова практика має велике значення в професійній підготовці студентів до екологічного виховання дітей.

Безперервна пропедевтична педагогічна практика студентів I-IV курсів факультету початкового навчання проводиться, починаючи з другого семестру, в школах, школах-інтернатах, школах і групах подовженого дня тощо. Особливість цієї педагогічної практики в тому, що вона проходить паралельно з вивченням основних нормативних дисциплін психолого-педагогічного циклу і має характер психолого-педагогічного практикуму, допомагаючи співвідносити теоретичні знання про дитину і навчально-виховний процес з реальною шкільною дійсністю [2, с. 64].

Організаційно-виховна педагогічна практика являє собою самостійну роботу студентів III курсу (в 6 семестрі) з дітьми в умовах літніх канікул у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку. Цей вид педагогічної практики має свої особливості. Передусім, якщо в умовах школи студент факультету початкового

навчання працює з класним колективом, який вже склався, має свої традиції, систему взаємовідносин, то в умовах закладах оздоровлення та відпочинку потрібна значна виховна робота зі створення, розвитку і згуртування тимчасового дитячого колективу. Другою особливістю є те, що організаційно-виховна педагогічна практика проводиться в різних виховних закладах. Третя особливість полягає в тому, що виховна робота здійснюється в дитячих колективах із короткочасним, збірним і автономним характером [2, с. 65].

Педагогічну практику у загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладах студенти факультету початого навчання проходять на III-V курсах та під час навчання в магістратурі. Особливістю цієї практики є вдосконалення всієї системи методичної підготовки, розвитку індивідуальних творчих здібностей студентів, вихованню в них активності у процесі набуття професійних умінь та навичок.

Науково-педагогічну практику на факультеті початкового навчання проходять магістри V курсу. Її особливість полягає в забезпеченні поєднання теоретичної підготовки магістрантів з їхньою практичною діяльністю в умовах ВНЗ, формуванні вмінь організовувати навчально-виховний процес у вищій школі та застосуванні отриманих знань на практиці.

Науково-дослідну практику на факультеті початкового навчання проходять магістри VI курсу. Її особливістю є поглиблення професійної підготовки, закріплення набутих у магістратурі навичок науково-дослідної роботи та проведення науково-педагогічного дослідження. Основні завдання науково-дослідної практики полягають у формуванні навичок вивчення і аналізу передового педагогічного досвіду та наукової роботи.

Отже, педагогічна практика студентів факультету початкового навчання – складний і багатогранний процес, під час якого студенти ознайомлюються з різними видами навчально-виховної діяльності та адаптуються до особливостей педагогічного процесу. Під час проходження різних видів педагогічної практики у студентів відбувається актуалізація, поглиблення та застосування теоретичних знань, формування педагогічних умінь і навичок. Практика сприяє розвитку педагогічних здібностей, педагогічного мислення, мотиваційної сфери до педагогічної діяльності та перевірці рівня особистісних та професійних якостей майбутнього вчителя початкових класів, професійної придатності та підготовленості до педагогічної діяльності. Під час педагогічної практики у студентів формується позитивне ставлення до педагогічної професії, розуміння необхідності самоосвіти та самовиховання.

Список використаних джерел

1. Стрілець С. І. Навчально-методичне забезпечення педагогічної практики студентів зі спеціальності «Дошкільна освіта» / С. І. Стрілець. – Чернігів : ЧНПУ, 2012. – 50 с.
2. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – 2-е вид. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 136 с.
3. Наказ Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди № 181-од від 26.11.2015 «Про організацію практичної підготовки студентів та встановлення норм часу при плануванні та обліку навчальної роботи з керівництва практикою в 2016/2017 навчальному році». – Харків, 2015. – 5 с.